

VASÁRNAP

EGYHÁZTÁRSADALMI KÉPES CSALÁDI LAP.

Kiadja: Az Erdélyi Ref. Egyházkerület „Egyházi Értekezlete“.

FELELŐS SZERKESZTŐ
TÓTHFALUSI JÓZSEF,
ref. lelkész Maros-Vásárhely.

Megjelenik minden vasárnap.
ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egy évre 5 K — fill. Negyed évre 1 K 25 f.
Fél évre 2 K 70 fill. Egy szám ára 6 fill.

TARSSZERKESZTŐK
PAÁL GUSZTÁV,
ref. koll. tanár Maros-Vásárhely.
S. SZAIÓ JÓZSEF,
ref. koll. valastanár Debrecen.

Győzedelem.

„E világon nyomoruságtok
lészen; de bizzatok: én meg-
győztem e világot!“ Ján. 16:33.

„Győzedelem! Ellenség meggyőzetett! Ama felkent fejedelem megnyerte az életet!“ így zengett a husvétünnepken a templomainkban örvendező lelkünk égreszálló diadalmi éneke. Megváltó Jézusunk felnyitott sirboltja felett szétszakadt a Nagypéntek gyászfátyola; feltörtetett a pecsét, a melylyel a bűn és a halál örökre lezárhatni gondola az életnek Fejedelmét és a hívő lelkünk előtt az isteni dicsőségben megjelenő názáreti Jézus megnyitja beszédes ajkát újra, hogy tanítson bennünket tudatlanokat és kételkedőket, bizzasson és bátorítson minket, csüggedezőket, és megmutassa ismét azt a menny felé, a diadalra vezérlő utat, a mely óh mily könnyen és mily gyakran vész el szemünk előtt a földi élet zürzavarában. Hangzik felénk újra: „E világon nyomoruságtok lészen; de bizzatok: én meggyőztem e világot!“

„Bizzatok én bennem: én meggyőztem e világot“ — e vigasztaló ígéretnek igazságát hirdeti, bizonyította a feltámadásnak dicsőséges ünnepe. Óh! hányszor és hányszor vonta

kétségbe ennek igazságát a világ, és óh! hányszor és hányszor igazoltatott az mégis, a mikor már épen felzendülni készült a bűn és a halál fiainak ajkán a győzedelmi ének?!

Világot megváltani, az embert önmagának és Istennek visszaadni, bünt és halált megtörni jött ő el, amaz Élet. Igazság és Világosság; Fénylett a sötétségben, de a sötétség őt meg nem ismeré, hanem megölni, eltemetni, kioltani igyekezék. S úgy látszék, hogy aki a világot meggyőzni akará: maga győzetik meg a világ által. A világbiró küzdő mint vádlott áll a világ ítélőszéke előtt; királyi palást helyett egy rongyos köpeny borítja vállait; tündöklő királyi korona helyett tövis-koszoru vérzi felkent homlokát; kezében a világkormányzó királyi pálca helyett csak egy törékeny nádszál; s ki lábai alá akarta vetni e világot, hogy fogadja annak imádó hódolatát: arcul veretik, megköpdöstetik és hallani kénytelen a guny metsző szavát: Egészséggel zsidóknak királya! A ki ura akart lenni e világnak, trón helyett a gyalázatos keresztre magasztaltaték s még oda is elkiséri és felhat hozzá a szidalom: No hát, ki azt mondád, hogy elrontod a templomot és harmadnapra felépitéd azt: tartsd

meg hát magadat és szállj le a keresztről és hiszünk neked!

Ez lön a sorsa a világ meggyőzésére indult bajnoknak. A helyett, hogy ő nyert volna győzedelmet: gyalázatosan veszett el s a világ ült diadalmat ő felette! Mily üreseknek, értékteleneknek bizonyultak e büszke szavak: „Bizzatok én bennem: én meggyőztem a világot!“ Legalább így hitték ezt a világ fiai.

De nem, a mit az Ur mondott, igazolva lön! A világ öröme csak harmadnapig való volt; a harmadik napon pedig felnyílt a sziklasir s az új életre kelt Élet, Igazság és Világosság levette halotti lepleit, még dicsőségesebben hirdeté: „Én meggyőztem e világot!“

S hogy ez a győzelem hányszor ismétlődött azóta, — megtudod, ha forgatod a lefolyt, csaknem teljes két évezred történetét. Látni fogod, hogy a tanítványoknak maroknyi serege, a győzedelmes bajnok zászlója és szellemi vezérlete alatt miként indul a pogány és bűnös világ meghódítására. Látni fogod, hogy miként akarja megölni, eltemetni, megoltani a világ az Életet, Igazságot és Világosságot; hallod felhangzani a cirkuszok vadállatainak és még vadabb szemlélőinek rémes ordítását, fellobognak előtted Néró fáklyái, ott tombolnak Decius és Dioklecián keresztyén vértől átázott seregei; szinte azt hiszed, hogy elbukik immár a zászló, de felkél a világbíró bajnok s a merre halad, minden elhullott vércseppből egy-egy új bajnoka támad az igazságnak, szaporodva ezrekre, százezrekre és milliókra, és a megdőlt pogány világ romjai felett ott áll a diadalmas názárethi Jézus, újra hirdeté: „Bizzatok én bennem: én meggyőztem e világot!“

Forgasd tovább a történelem lapjait, és látni fogod, hogy a mikor gyarló, bűnös emberek tolták fel önmagukat e világhódító király trónjára s annak dicsőségét magokhoz ragadván, újra elkészítették már a sziklasirt és belezárták abba az Életet, Igazságot és Világosságot és felhangzani készült szájukon a diadalmi ének: megrendült a föld, feltá-

rult a sir, s az élet, igazság és világosság Fejedelme újra ott állott diadalmasan a világ felett, hogy győzelemre vezesse a világosság és igazság bajnokait. Felragyogott újra az evangéliumnak véka alá rejtett menyeyei fénye, — lehullottak a lelkekről a szolgaság bilincsei, — fenlobogott a hit győzedelmes zászlaja és bár omlott újra a vér, lobogtak a máglyák, dolgozott a bakó: a feltámadott Élet, Igazság és Világosság ismét ott állott a meghódított világ felett, hirdeté dicsőséggel: „Bizzatok én bennem: én meggyőztem e világot!“

S magyar protestáns véreim, a kik most a Husvétnak ünnepe után is a Nagypéntek csüggedt, elbátortalanodott és reményvesztett hangulatában tekintetek anyaszentegyházunk szomorú jelenére és sötét jövőjére: főrgassátok anyaszentegyházunk történetének lapjait, hogy végleg el ne csüggedjetek és az igaz küzdőhöz nem illő rezignációval ki ne ejtsétek kezetekből az élet, igazság és világosságnak, bár vihartépett, de mindig diadalmas zászlaját. Szomorú a jelen, szinte reménytelennek látszik a jövő; panasz és panasz hangzik fel minden körből, s a statisztika megdöbbenő veszteségeinkről számol el hónapról-hónapra, évről-évre. A világ fiai, a sötétség hatalmai szervezett és óriási sereggel nyomulnak ellenünk; ássák már a sirt magyar protestáns anyaszentegyházunknak és hangolgtatják a lantot, hogy győzedelmi éneküket elzenghessék felettünk. De mindezek azt jelentik-e, hogy a világ és sötétség diadalmaskodott azon az ügyön, a melynek képviselői vagyunk s azon a diadalmas hősön, a ki a mi anyaszentegyházunk szegletköve és fundamentuma?

Távol legyen tőlünk e kétségbeesés. Mai bajainkban nem esik rajtunk semmi új dolog. Nyomorgattatásaink és megszorítottatásaink ott prófétáltattak meg Üdvözítőnk biztató szavaiban: „E világban nyomoruságtok leszen!“ A Krisztus igaz anyaszentegyházára ez a sors vettetett ki, s ez teljesedik csak be rajtunk is. De ha mindenfelől nyomorgattatunk is: meg nem szorítottatunk; ha aggódunk is: mindenestől nem esünk kétségbe! Hitünk

dicső fejedelme szava hangzik felénk: „Bizzatok én bennem: én meggyőztem e világot!“ A mi ügyünk még nem bukott el; a világ és a sötétség fiait azt hihetik ugyan, hogy leszámoltak már velünk: de a mi szomoru Nagypéntekünket is felfogja váltani a dicső Husvét és megadja diadalunkat e világ felett!

Igen, megadja diadalunkat. Ezt tanítja a feltámadásnak és győzelemnek eltelt magasztos ünnepe is; de tanuljunk meg egyet és vessük lelkünkbe papok és világiak, egyházkormányzók és egyháztalabok, hogy diadalunknak, új életre kelésünknek feltétele az Ur eme parancsolatának betöltése: „Bizzatok én bennem! „Bizalom feltámadott Krisztusnak világmeggyőző hatalmában; az Ő magunkhoz ölelése, életünknek az ő megdicsőült életével összeforrasztása, isteni erőinek magunkba, hiveinkbe, egyházunk minden szervesébe és intézményébe átömlesztése: ezek azok, a melyek mellett szétszakad felettünk is mai Golgothánk és nagypéntekünk gyász-fellege és felragyog újra az Életnek amaz áldott napja, a mely utat szerez a pusztába és a kietlenbe folyóvizet, s a mély új életet, virulást fakaszt egyházi életünk sivár mezején

Vissza, vissza hát a Krisztushoz. A mai nap az ő dicsőségét, világmeggyőző hatalmát hirdeti: ő hozzá menjünk tehát. Álljunk diadalmas zászlaja alá; kövessük őt diadalról diadalra, hogy felkelvén elestünkben, megsegyenülve hallgasson el ellenségeink ajkán a diadalmi ének, s feltámadott, megdicsőült Jézusunk lábai elé borulva, örvendező lélekkel tehessünk vallomást: Meggyőztük a világot, mert bizzunk Te benned, Istennek szent Fia!

A hét kenyeres kosár.*)

Müller Henrik, rostocki evang. lelkész, ki a 17-ik század közepén élt, sok épületes könyvet írt, amelyek még ma is gőnyörűséggel olvashat az ember. Így pl. Márk 8. rész 8 verséről: „evének azért és megelégedének és felszedék a megmaradott darab kenyereket 7 kosárral“, szintén nagyon tanulságos és vigasztalással teljes értekezést írt e cím alatt: „A hét ke-

nyeres kosár.“ A munka elé bevezetésül e szavakat írta: „Kedves olvasóm, eddig is ettél és megelégedtél és mégis gyakran csüggedve kérteztél: hol vegyünk kenyeret? Adok hát neked hét kenyeres kosarat, amelyekben találsz táplálékot és vigasztalást.“ Ezt a kis értekezést közöljük mi itt, oly módon, hogy minden részhez egy hozzáillő rövid példát csatolunk, a melyből kitűnik, hogy azoknak a kenyeres kosara sohasem üres, akik az Úrban bizznak, nevében hisznek és parancsolatit követni készek.

Az első kenyeres kosarat szorgalmas kéznek hívják.

Dolgozzál! Orcádnak verejtékével egyed a kenyeredet! Ezt parancsolá az Isten Ádámnak. Ne támaszkodjék senki az égre, azt hívén, hogy sült galamb repül a szájába. Ha Ádám ültet, Éva öntöz, akkor ád az Isten áldást. Aki dolgozik, annak kenyere van; ha nem is telik meg vele az egész tartomány, megtelik a markod; ha nem csordul, csöppen.

Három derék ifju, — mind a három pásztor volt, — kiknek a pásztorság nem sok dolgot adott, azt gondolta, hogy jó volna valami mellékes foglalkozás után nézni; hozzáláttak a fakanál-faragáshoz. Eleinte bizony lassan és tökéletlenül folyt a munka, alig tudtak naponként egy kanalat faragni; de állhatatosságukat siker koronázta; később már 3—4 darabot is faragtak: a mi már egy-két garast is jövedelmezett; mikor pedig már jól betanultak, egy ember 50—60 darab kanalat faragott egy nap alatt, a mi igen szép jövedelmet hajtott. Ezt látva a falu népe, valamennyi kedvet kapott a fakanál-faragáshoz; úgy, hogy most nem csak az a falu, de egész vidéke kánál-faragásból él. Igaz is, amit bölcs Salamon mond (Példab. 10: 4) „ki cselekszik álnok kézzel, szegénynyé lesz; a gyors munkásoknak kezek pedig meggyzdaigitja őket“.

A második kenyeres kosárnak megelégedés a neve.

Fogadd szívesen a keveset is, akkor mindig lesz valamid, Megelégedettnek lenni a legnagyobb nyereség. Nem hoztál magaddal semmit a világra, nem is viszel el innen semmit. Ha beéred kevéssel, az Isten többet ad. Ne kényeztesd el magadat; a kenyér és víz elég jó táplálék. Miért van az, hogy sok háznál nincs kenyér? Azért, mert az emberek nem tudják kevéssel beérni, nem becsülik meg a keveset. Soknak nem tetszik a közönséges étel és ital; pecsenye és jó bor kellene nekik, s ez adja aztán a koldusbotot kezükbe.

Luther Márton, korársainak tanúsága szerint oly kevés étellel-italal beérte, hogy szinte csodálatos volt; beérte egy kis heringgel; s e mellett elég jó egészségnek örvendett. Egy indiai hittérítő kis kunyhóban lakott, a melyben alig állhatott egyenesen; ebédje egy tányér rizs és kevés főzelék volt; öltöze egy egyszerű fekete gyapjuszövet, s e mellett hittérítő munkáját kitűnően és buzgón végezte, Fattichnak, az ismeretes

*) Mutatvány a Londoni Vallásos Iratok Terjesztő Társulat kiadványaiból. Ara 2 fil.

münchingeri lelkésznek valaki egy pár selyem harisnyát akart ajándékozni. Flattich nem fogadta el, hanem így szólt: „Ez a harisnya nekem sokba kerülne, mert a szép harisnyához szép cipő kellene, ahhoz pedig szép nadrág és egyéb ruha, ehhez aztán szép butor és házi-eszköz; e szerint néhány ezer forint rámenne. Inkább megmaradok hát az egyszerű mellett.“

A harmadik kenyeres kosár nem más, mint takarékoság.

„Szedjétek föl a maradék darabokat, hogy semmi el ne vesszen“, parancsolá Jézus, példát adván a takarékoságra. Becsüld meg a morzsát, az is Isten áldása; ha meg nem becsülöd, nem lesz egész kenyered. Sokszor könnyelműen elveted a maradékot, a morzsát, pedig egy szegény éhező embert jól tarthatnál vele. Add oda a morzsát a szegény Lázárnak s az ő imája áldást hoz reád, Légy takarékos, de ne fősvénységből, hanem azért, hogy többet adhass az éhezőknek.

Oberlin, a híres lelképásztor, aki annyi jót tett, egyike volt a legtakarékosabb embereknek. Egy darabka madzagot, dióhéjat vagy papirost sem hagyott eldobni; s ugyancsak megdorgálta a vendégeit, ha asztalnál kenyérdarabokkal dobálóztak. De azért egy cseppet sem volt fősvény, jövedelmének nagy részét a szegényeknek adta.

Negyedik kenyeres kosár a könyörülő szeretet.

Ha azt akarod, hogy kenyered meg legyen áldva, add azt a Jézus kezébe. Jézus mindennap elmegy ajtód előtt valamely Lázár alakjában. Most éheznek és kenyeret kér, majd szomjaznak és inni óhajt, máskor mezitelen és ruhát kér. Ha így jő, adj neki; a kegyesszívű szegény áldása házadra száll, bizonynyal tudom. Az Idvezítő megszegte a kenyeret és a kenyér megsaporodott. Szegd meg az éhezőknek kenyeredet és megsokasodik; minél többet adsz, annál többet ad neked az Isten. Némely embernek nagy vagyona elvész és miért? Mert nem könyörült az éhezőn. Aki semmit sem ad, az semmit sem kap s a mije van, azt is elveszti.

Ismét Flattichról jegyzünk fel itt egy érdekes történetet. A jószívű lelképásztor egy éhínség idején egész családokat táplált szegényes asztalánál. Egy reggel elébe áll felnőtt leánya, jelentvén, hogy már ismét éhezők vannak itt és kenyeret kérnek; de nem adhat nekik, mert már nincs. „Csakugyan nincs már semmink?“ Kérdé Flattich. „Egy egész meg egy darab kenyérünk van, de az magunknak is kell.“ „Menj csak leányom, szegd meg azoknak a szegényeknek“. A leány szót fogadott, de nem minden aggodalom nélkül. Ime azonban, rövid idő múlva beállit egy gazdag szomszédasszony Flattichhoz, a ki nyugodtan ült szobájában, és így szólt: „Tiszteletes uram, láttam, hogy minden gabonáját elosztotta a szegényeknek s magának sem maradt kenyérré valója; ezért azt mondtam ma reggel az uramnak: jó volna a tiszteletes urnak a mi hombárunkat megnyitni, mert

már mindenét elajándékozta. Hát ha gabonára lesz szüksége, csak küldjön el hozzám és hozasson, a mennyit akar“. Flattich megköszönte a szomszédasszony szívességét és mondá leányának: „Isten gondot visel mindenkire egyaránt. Jó lett volna-e azt mondani a szegény éhezőknek, hogy nincs már kenyérünk?“ A gabonát elhozták, Isten megsokasította s bőven elég lett aratásig.

Az ötödik kenyeres kosarat úgy hívják, hogy: Isten igéje.

Minden gazdaságnak, minden áldásnak forrása az Isten igéje. Ha házában az Isten igéje van, akkor ott az áldás soha ki nem fogy. Tápláld lelkedet Isten igéjével, lelki eledellel, s Isten gondot visel testednek földi eledeléről. Honnan van az, hogy sok házban nincsen kenyér? Onnan van, mert nincs szeretet az Isten igéje iránt.

Egy keresztyén tanító szolgálja így szólt urához: A mit Isten igéjéből tudok, azt az ön házában tanultam, hisz az előtt nem tudtam semmit. A mióta az Isten igéjét ismerem, megelégedett ember vagyok. Régebben kétannyi bér sem lett volna elég, hogy magamat és családomat ellássam; de az Isten igéje leszoktatott a henyéségről, az ivásról, a rossz társaság kereséséről. S azóta az üdvösség útján járok és családommal együtt megelégedetten élek.

A hatodik kenyeres kosár neve: a hit.

A mint hiszed, úgy történik veled. A hit nem aggódik, hanem Krisztusra bizza gondjait. A hitetlen mindig töpreng s ezzel azt éri el, hogy Isten megszűnik gondoskodni, mert ő maga akar gondot viselni. Hiábavaló az aggodás. Nem hiszed-e, hogy az Isten atyád? Minden gyermekről az atya visel gondot, te rólad is a te menyeei Atyád! Hiszen végre is hiábavaló dolog az, hogy magadat aggodalmakkal kinőzöd; hisz minden gondoskodásoddal sem növelheted magad egy arasszal sem nagyobbra. Isten kiszabta a te darab kenyeredet és azt nem növeled meg aggodalmaddal. Ha nincs pénz erszényedben, mag a padláson, kenyér a konyhában, van Isten, aki gondot visel.

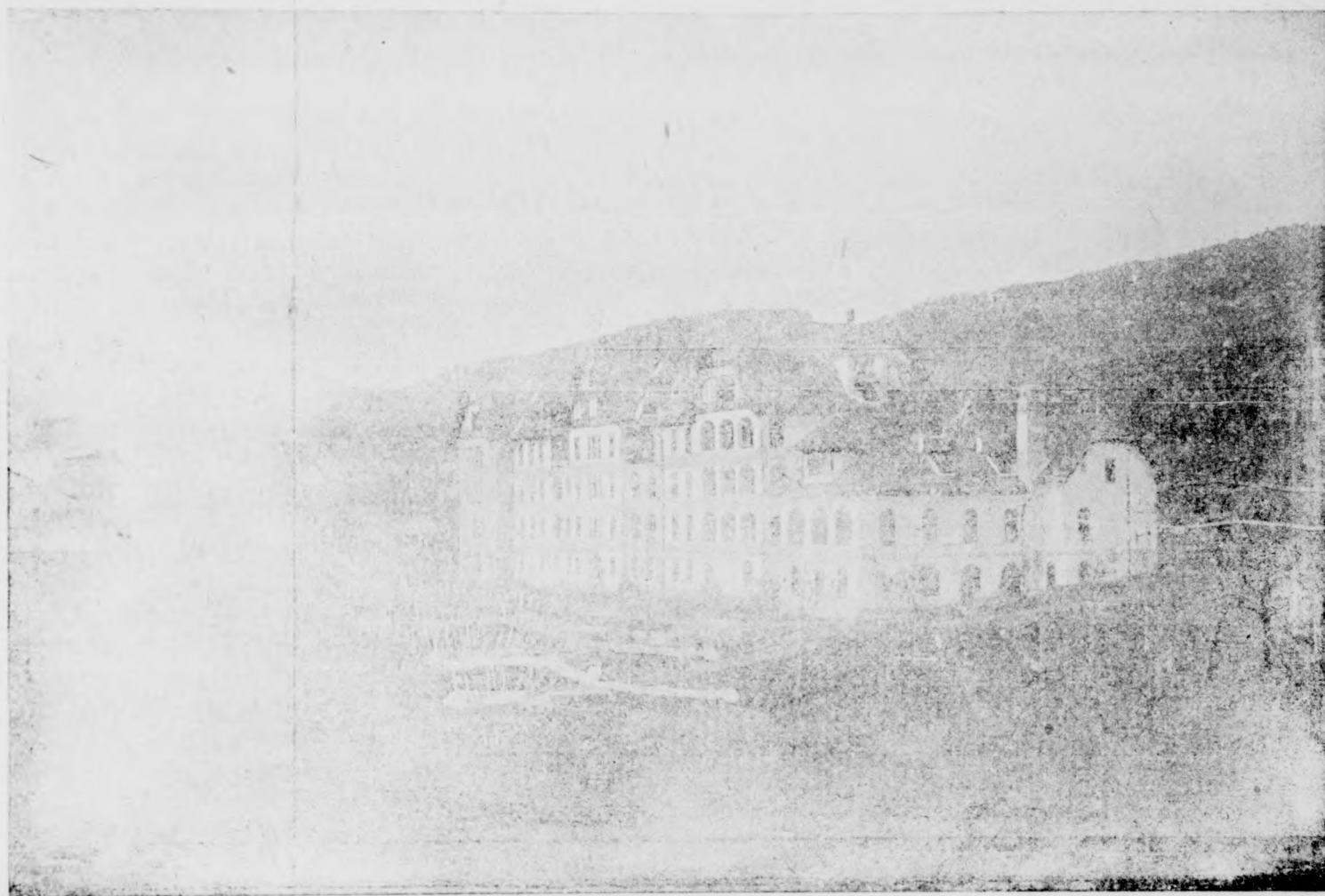
Egy szegény hallei tanulónak meghalt a nagybátyja s ő neki kellett volna eltemettetnie; csak hogy nem volt rá pénze. Elment tehát Frankehoz, az ottani árvaház igazgatójához, kérvén, hogy segítsen, mert az elhunyt valamikor tanító volt az árvaházban. Franke azt felelte, hogy szívesen segítene, de nem teheti, mert ez illető már régen kilépett az árvaházból. Hanem, — mondá Franke, ajánlja ügyét Istennek, ha hittel könyörög hozzá, megsegíti. A deák követte a jó tanácsot; leborult Isten előtt és buzgón könyörgött segítségért. S alig egy óra múlva megjelent a levélhordó, aki egy pénzes levelet hozott a megholt számára. Valami régi adósa fizette meg ezzel tartozását. S így a temetés tisztességesen meg is történt. Nem megmondtam-e, így kiáltott fel Franke, midőn a diák

elbeszélte az esetet, hogy ha hittel könyörög, Isten meghallgatja.

Végül a hetedik kenyeres kosarat, mely mindig tele van, imádságnak és hálaadásnak nevezzük.

Az imádság hozta le számodra mennyből az Isten áldását s hálaadással küldöd vissza, elismervén, hogy Istentől vetted. Bizonyára kérdezted már sokszor, hogy miért nincs kenyere sok családnak? Azért, mert nem imádkozik, hanem annál több átkot hallasz; s az átok elűzi az áldást. Sok ember azt mondja, hiszen imádkozom én, de nem használ semmit. Ezeknek azt feleli Jakab apostol: „Kéritek és nem veszitek el, mert

terméssel sem biztatott. A ki tudja, hogy mi a szükség, az elképzeli az én szorult helyzetemet: azt hittem, hogy kétségbe esem. Szobámba zárkóztam és gyötrelmeimben csak ennyit tudtam kétségbeesésben kimondani: „Meddig még; óh Uram?“ Felesem arra a gondolatra jött, hogy némely értékesebb tárgyait el kellene adniuk s így szerzethetnének némi pénzt. El is ment a szomszéd faluba, az egyik barátjához, aki nem vett tőle semmit, hanem ajándéknak adott 33 forintot. Egy szomszéd lelkész gabonával segített. Barátaim, akik értesültek nyomorult helyzetemről, néhány száz forintot gyűjtöttek szá-

Diakonissza-otthon Svájcban, Lonsanne mellett.

nem jól kértek, hogy a ti kívánságotokra költsétek“. Tanulj igazán imádkozni s így a könyörgésben állhatatos.

Köllner Vilmos beszéli a maga életrajzában: Egy esztendőben különösen meglátogatótt a szükség. Először is egy ember, akinek 33 forinttal tartoztam, követelte a pénzét. Megígértem, hogy két hét alatt kifizetem, ámbar magam sem tudtam, hol veszem a pénzt. Az egyik fiam beteg lett; az orvos azt mondta, hogy csak az gyógyíthatná meg, ha fürdőre vinném. Jaj, de miből? A gabona a szárazság miatt semmi

montra. Így szégyenítette meg Isten hitetlenségemet, kicsinybűségemet.

Ez volna hát kedves olvasóm a tapasztalat és a szentírás szerint a hét kenyeres kosár és mind a hétnek meg kell lenni a házában, ha azt akarod, hogy jól legyen dolgod. Ha egy hiányzik, mind hiányzik; a hol megvannak, ott van az Isten; s a hol az Isten jelen van kegyelmével, ott nincs szükség; még a hol-lók és angyalok is táplálnak téged.

Isten igéje.

A mi szabadulásunk.

Zsidók II. 3.

Cromwel, a híres angol lord, protektor életében történt a következő eset:

Egyik katonáját árulás miatt halálra ítélte. Gondjaiba merülve járt fel s alá, sátrában a nagy úr, midőn egyszer csak hozzárohan egy asszony, leborul előtte és zokogva karolja át térdét s úgy kéri, hogy kegyelmezzen a szerencsétlen elítéltnak. „Nem lehet“, szól keményen a vezér. „Életemet adom érte — szól az asszony — csak neki irgalmazza.“ „Ki vagy te?“ Kérde a lord. „Az elítélt felesége.“ „Nem lehet, mire az estharang megkondul, meg kell halnia uradnak“. A nő távozott. Este, a szokott időben, izgatottan várja a vezér a harang megkondulását. Késik. Vár tovább. Hiába. Már eltelik a harangozás ideje: egyetlen hang se rezzen át a légen. Dühödten akar a hanyag harangozó után küldeni, mikor újra sátrába ront egy nő, az örök nem tudták utját állani, egy csonka, félkaru nő; másik karja még most is vért patakzik és kiált: „Uram! férjem szabad, az estharang nem kondult meg; e kéz állotta utját“. Aztán elmondta, hogy felmenve a toronyba, a sulyos vas minden ütését kezével fogta fel, míg ott, alól a süket, öreg harangozó húzta a kötelet. Már vérezett a kéz, már szétzúzódott, de ő nem vette el. Már csak törött csont, a kéz már egy csonk csupán és ő ott tartotta, míg az utolsó rándítást, az utolsó lendítést tette a harangon.

Minő önfeláldozás! Cromwell könnyekig hatva szolt: asszony megmentéd férjedet!

Es az értünk letett, e napon letett áldozat? A Szent és Igaz vad katonáktól hurcoltatik, a Tökéletest, a bűnök posványába süllyedt tömeg csúfolja, üti, tövissel koronázza meg. Az Isten-fiut latrok között feszítik keresztre. Kezét, lábát fához szegzik, vére hull a föld porába. Ő fejét csendesen csüggesztve le, lelkét Atyjának ajánlja. Kiszenvedett testét marcona római katona dárdája furja át.

Es értünk, bűnösökért meghal; váltságul bűneinkért, az Atya szózata szól neki: Ez az én szerelmes fiam, kibem kiengesztelődöm! Az Atya akarja Fiának halálát.

Testvéreim! kérdem: „Mimódon menekedünk meg mi, hogy ha nem törődünk ily nagy üdvösséggel?“ Miképen szabadulunk meg, ha nem törődünk eme legnagyobb, emez egyetlen üdvösséggel?

De hát kicsoda üdvösség az, amely a megfeszített Jézus vértől származik? Hányfelől hangzik e kérdés! Azoktól hallom ezt legelőbb, kik még egy más kérdést tesznek elejébe ennek. Hát van is üdvösség a Jézus által? Es sokszor nyilvánvalóan, sokszor be nem vállottan, de mindig ténnyel azt jelenti e kérdés: van is üdvösség egyáltalában? Halottam már az ellenvetést: elfogultság azt hirdetni, hogy csak a Krisztusban az üdvösség! Fanatizmus mindig a megfeszített Jézust állítani az élni, örülni és emelkedni akaró emberiség elé. Mintha látnám, hogy védekeznek Vele szemben: Hiszen én akarok becsületes ember lenni, hü munkás, kötelesség teljesítő; megbecsülöm a más javait és meg a magamét

is. Minek ide a Krisztus keresztje? Mások még többet engednek meg: En igazán szeretem embertársaimat; kész vagyok áldozatot is hozni értük. Ah a félebaráti szeretet szép erény. Sőt szépnek tartom a vallásosságot, az Istenben való hitet is, mint az emberszeretet magasztos hordozóját és megtestesítőjét. De minek a kereszt árnyával ijesztgetni a kegyes lelkeket, miért kell a vérző, a keresztben vonagló Krisztust mutogatni untalan?

Itt, ezeknek kell bátran szólni: félre a félkegyességgel, félre a két urnak szolgálni akarással. Vagy elfogadjátok egészen a Krisztust, vagy egyáltalában nem. Ne rejtegetsetek a ti sziveteknek keménységét és megtéretlenségét, egy kis engedékenység és kegyeskedés leple alá: az a Krisztus, aki élt, tanított, nem más Krisztus, mint aki betegeket gyógyított és halottakat támasztott és mindez nem más, mint aki keresztjét hurcolta és magát keresztre hurcoltatta érted, hogy vére hullásával fehérre mosson bűneid sötétjétől, „mint a hó és mint a fehérített vászon“.

Ime, ezért kell a kereszt, mert a Jézus, aki rajta függött és vérezett, akit — habár szent és tökéletes volt — gonosz kezekkel fára feszítvén, megölték, aki lett áldozati bárány értünk, bűnösökért: ez a Jézus és csak ez a Krisztus, a Szabadító.

Vagy kinek bűnét veszi el a „Párfőta“, vagy kit szabadít ki a bűnnek halálából a „tanító mester“? Hol az a véges lény, ki kezét az égre tudja kinyújtani és másokat is annak végtelenébe segíteni, ha csak nem az nyújtja kezét utána, ki onnan felülről jött, hogy oda térjen vissza övével együtt, a dicsőségbe? Az a vérző, töviskoronás Jézus mutatta meg, hogy Istennek szeretete oly nagy, hogy hozzánk, hogy a bűnnek legmélyén, a bujdosás földjének legtávolabbi szélén levőkhöz is lenyújtja kegyelmes kezét és visszaszerez, visszahoz, magáévá tesz ismét. Ő értünk, „mikor még bűnösök voltunk és Istennek ellenségei“, meghalt. Ő megmutatta, hogy az Atya akaratából meghalni is lehet és kell. „Ha talán valaki az igazért meg is halna, de kicsoda az, aki a bűnösért hal meg?“ Kicsoda, ha nem az Isten fia! Ő, csak ő, a keresztben vérző mutatta meg, hogy Isten mily végtelenül szereti az embert; annyira, hogy a Szentnek, a Tökéletesnek és Artatlanak: a Fiának halálát akarta Ő.

Aki pedig ezt a szeretetet meglátta, megérezte, magáévá tette: nem lehet más, mint megmentett, megváltott, mint üdvözült lélek. Es csak az lehet üdvözült: Nézz hát a keresztre, a rajta vérezőre!

„Mimódon szabadulunk meg, ha egy nagy üdvösséggel nem törődünk?“

II. Mimódon szabadulunk meg az hát a kérdés. Mítől kell szabadulnunk? Nekem nincs mítől szabadulnom. Vagy van talán?

Bűneidtől kell szabadulnod, bűneidtől, melyek terhelnek, lenyűgöznek a föld rögéhez, melyek elszakítanak az Atyától, az ő égi hajlékától, bűneidtől, melyek nyugtalanítanak, megkeserítik életedet és boldogtalanná tesznek egész valódban. Oh, tudom, hogy sokan vannak, kik könnyelműen tudják hánytorgatni, hogy elnémitják azt a vádló hangot, azt a belső bírót, kik vallják, hogy ők nem érznek magukon bünsúlyt, nem hallották lelkiismeretüket vádlólag szólalni fel. De kérdem: mérték-e ezek magukat csak egyszer egy tökéletes eszményképhez, hasonlították-e életüket amaz örök isteni élethez, magá-

hoz a tökéletes élethez, mely rendeltetése az embernek? Vagy elég az embernek ösztönei szerint, öntudatlan erők által kormányozva, meghatározva élni? Az érzéki ember, „az állat-ember“ elérte ezzel célját?

Nem, nem azokhoz szól a kérdés, kik e szomorú felfogásba hálózák be magukat. Isten hatalmas csodálatos: és valóban a hatalomnak kell csodásan működnie, hogy ezeknek látásuk megjöjjön, lelkükről a teljes vakság, a halál sötét éjje eloszolják és lássák, hogy minden fény felülről onlik alá a földre, reánk, hogy a tiszta és szent Isten egyedül, ki ezélja lehet az ember életének.

E kérdés azokhoz szól, kik látják a magas rendeltetést, kik vették a parancsolatot: Legyetek tökéletesek, kik ismerik a mennyei Atyát, a maga tökéletes szentségével és szeretetével, tudják, hogy ő üdvözíteni akar mindnyájunkat. De látják azt is, hogy mi, magunk, olyanok vagyunk, mint a tékozló fiu: távol az atyai háztól, gonosz barátok között tivornyázva és pazarolva a mennyei örökséget, vagy már elrongyolva utolsó foszlányig azt a tiszta, ünnepi öltözetet, mit az Atya adott ránk, mint választott fiakra. Vagy pedig ott, az utszélen fetrengünk vérbe: nincs lelkünkön egy ép hely, hova a gonosz, a Sátán gyilkos törét ne szurta volna.

Oh, Testvéreim! Nézzük meg magunkat és lássuk meg, hogy „mindnyájan eltávoztunk Isten dicsőségétől“, hogy levetettük a fiaságnak képét, melyet az atya adott ránk. S ha ezt megláttad, megláttad a mélységet a hova, a magasságot, a honnan alázuhantál, kiálts fel: „Oh én nyomorult ember, kicsoda szabadít meg engem?!“ Akkor aztán lásd meg, ott a magasságban azokat, kik a Bárány vérében megmosattak, kik az ő pecsétjével elpecsételtettek, amint zengik az Atyának és a Báránynak dicséretét.

„Mi módon menekülnek meg?“ Lehet-e itt a földön valami, ami szabadulást adna? Ha itt alant, e rövid létben mámorba tudnád is fullasztani azt a feltörő hangot, mely a szabadulás, az üdv után kérdez: de hát ezen túl. Oh, az örökkévalóságot nem lehet félre tenni! Ó, egyedül, Ó szabadíthat meg, ki öröktől fogva volt és van, kit az Atya küldött alá, ki érted vérezett, de kinek szíve ma is érted érez, keze téged keres.

„Óhajtom büntől szabadulni már?“

Jézus vérében nagy erő van“ stb.

Jer Óhózzá, a szenvedőhöz, a vérezőhöz épen. Ne félj tőle. Segíts keresztjét vinni, az által, hogy követed Őt, és felveszed a magad keresztjét. Hadd gunyoljon téged is a pogány világ, hogy ily nehéz terhet hurezolsz önkényt. Te tudod, hogy az Atya ezt akarja. Szegeztess oda, a keresztre te is a „bűnnek testét“, halj meg vele együtt, bűneidnek, egészen igazán. Tudod, hogy vele együtt támasztatsz fel egy új, dicsőséges életre. Jézusnak vére hull. Fogd fel annak minden cseppjét, mint legdrágább kincsedet. Ne hagyd, hogy hiába hulljon egy drága csepp is. Es lelked könnyü, lelked tiszta, lelked üdvözült lesz.

A kereszt, ahol a mennyei kegyelem trónjához látsz, egyenesen „És láték a királyi szék előtt egy Bárányt állani, mint egy megölettetőt hallám, hogy minden teremtetett állat ezt mondja vala: A királyi székben ülőnek és a Báránynak áldás és tisztesség és dicsőség és hatalom...“ Te is velök mondod: „örökön örökké.“

Amen.

Konrád György.

Kenessey Béla.*

Az erdélyi kálvinista püspökök mindenike a főpásztori talentumokon kívül még valamely sajátosan kiemelkedő „nagy vonással“ volt megáldva. Egyik nagy történész, a másik természettudós, a harmadik diplomata vagy financier, a negyedik mély filozofus. — Kenessey Béláról azt fogják följegyezni, hogy ő nagy aestheta volt. Nem aesthétikus abban az értelemben, hogy talán valamely elméleti problémát tétélesen dolgozott volna fel és oldott volna meg, hanem aestheta abban az értelemben, hogy ő a megértés és a tolmácsolás művésze. Azok közé a kiváltságos lelkek közé tartozik, akiket a művészek bizalmasainak nevezhetnénk; nekik többet mondanak a műalkotások, mint más embereknek. Vannak festmények, amelyek csak a tükörben lesznek elevénné és szólalnak meg. Ilyen csodálatos tükör a Kenessey Béla lelke is, amelyben az emberi szellem művészi alkotásai új fénybe öltözöttek, új színekkel gazdagon jelennek meg és amelyben világossá, természetessé lesz az, amit azelőtt homályosnak vagy talányosnak láttuk. A kritikai lélek egyetlen sugárszálat is darabokra tör s bár játékból sokszor új igazság, sokszor csak szivárvány lesz, de mégis csak a művészi lélek az, amely összeszedi a szétszórt sugarat s parányi képben, de az egész napot tükrözi.

Nem tudom vette-e észre önmagán a mi művész püspökünk azt, hogy az ő szellemi életének története tulajdonképpen a benne elrejtett műélvezőnek, aesthetának kifejlődése volt? Azt hiszem, hogy nem, mert az aestheták azzal vannak elfoglalva, amit látnak s nem azzal, hogy önmaguk fölött tépelődjenek. Belevesznek, elmerülnek szemléleteikbe s egész egyiniségükön valami titkos elragadtatás, valami mely áhitat ömlik el. Csöndes ünnepiesség árad belőlük s mi közelükben úgy érezzük. mintha valahol, igen közel hozzánk, valami láthatatlan tűz égne, amelynek melege átjárja sejtjeinket s mi nem tudjuk kitalálni, honnan jön ez a derült meleg. Az elragadtatás, az áhitat, az ünnepiesség pedig megszökik a kritika hideg szele, a kételkedés váltóvíze elől, és az aestheták csodálatos sejtelemszerű ösztönnel keresik a művészet magasságait és kerülnek el a kételkedés, a kiábrándulás szakadékeit. Ezért nem hiszem, hogy maga Kenessey Béla pontosan be tudna számolni saját lelkének természetrajzáról. Mindig akadt az utjába olyan valaki, aki még nála is nagyobb volt s akkor aztán abba merült el lelke minden erejével.

* Az „Erdélyi Lapok“ f. é. 7. számából vesszük át nagy-növü püspökünk életének szép és megragadó rajzát, a melyet a derék folyóirat írt. Kenessey Béla ő méltóságának legújabb arcképével egyidejűleg közöl. Jóleső érzéssel adjuk tovább olvasóinknak mi is, hogy minél szélesebb körben megismerjék, szeressék s magukat az ő nemes lelkéhez viszonyítva, igyekezzenek magyar, kálvinista élethivatásukat betölteni. (Szerk.)

Mikor ifju korában pályát választott, tanár akart lenni, mert az irodalom vonzotta, hanem az irodalom, mint művészi lelkek Olympusa, mint az eleven aesthetikai szemléletek világa. Csakhamar theologus lett, mert a theologia, amint azt Michelangelo a sixtina kápolna falfestményein megszemélyesítette: notitia rerum divinarum s ő egész lelkével ezeket a szent jegyeket akarta felfedni és kibetűzni, hogy elmerülhessen azokban a felséges szemléletekben, amelyeknek ezek a szent jegyek mély értelmű, de halvány szimbólumai. Alles Serigliches ist nur ein Gleichnissmondja Goethe a Faust végén; nos. ezeknek a szentropusoknak a megértése és tolmácsolása volt Kenessey Béla theológiája.

Mint az ó-szövetségi tudományok theol. professzora, csöppet sem gyötörte magát, sem tanítványait a nyelvészet, az archaeologia és a szövegkritika száraz adataival, hanem finom művészi látások színes szálaiból szötte össze azt a szönyegsátort, amelyben tanyát ütött egész napkelet csodálatos költői világa és titokzatos, örök mélységű bölcsesége. Neki a tudomány is csak eszköz volt arra, hogy szemléletekhez juthasson és lelke látásokban merülhessen el. A szépet kereste mindig, mert érezte, hogy a szép igaz is. jó is. Nem gyötörte magát azzal, hogy látásai milyen viszonyban vannak a valósággal, a látóval; nem engedte, hogy a kritika, ez az izgága lény, megrontsa örömét s „eltépje koszoruját félelkészültében,“ hanem mindenestől fogva elmerült abban, ami feltárult előtte. Érezte, hogy a művészet mindig célnál van, mert eredmény, befejezés; utána nem jön semmi; a lét csúcspontja.

Irodalmi működése nem szorítkozik tisztán szak-tudománya kultiválására. A hívő theologus mindegyre szerzett magának egy kis vakációt azzal, hogy lopva felkeresse a nagy pogányokat: Goethét, Shaksperet, Ibsent, sőt Wilde Oszkárt is. Amit ezekről mondott, vagy irt, az a legjelesebb reflexiók közé tartozik. A Goethe nyugodt, olympusi világa, az átfutó zivataroktól megtisztult nyári verőfény ép oly pompásan és mélyen tükröződött az ő lelkében, mint Ibsennek ködös, kísérteties, nyomasztó poézise. A Nóra lelkébe ép úgy beelát, mint a Hamletébe s átéli Wilde-nak De profundis felzokogó vallomásait. Csodálatosan rá tud feledkezni egy-egy mély gondolatra, költői képre, színes ötletre. Az ilyesmi beidegződik a lelkébe elválhatatlanul és saját finom élményeinek hordozója lesz; mikor beszél vagy ír, gondolatai azonnal a lelkében felhalmozott kincsek valamelyikéhez kapcsolódnak s innen van az ő irigylésreméltó művészete, hogy a saját gondolatait és érzelmeit a biblia, Shakspere, Goethe vagy Madách szavaival tudja elmondani. Valaki azt mondotta, hogy a sok citátum gondolat-szegénységet takar. Kenessey-nél nem így van. Neki megvannak a gondolatai, mélyek és tiszták, aminők csak ihletett lelkékben tereennek, de ő megengedheti magának azt a

fényűzést, hogy a saját gondolatait a mult szellem-óriásainak klasszikus szavaival fejezze ki, mert neki nem elég a „szép“, az ő szomju lelkének a legszebb kell.

Mikor prédikál, akkor is megmarad művésznek. Beszédjeinek alapja rendszeren egy szemlélet, kép, ötlet vagy színes jelenet. Ezeket veszi aztán alkotó kezébe s hogy — hogy nem. eldönteni, sőt megfigyelni sem tudom, de érzem az egész beszéd alatt, hogy láthatatlan ecsettel láthatatlan palettáról csak rakja, rakja a színtölköt, míg egy ékes, eleven kép áll előttünk, mely sokáig elkísér s napokig a lelkünkbe néz.

A harmonia embere. Mintha maga is mindig távoli halk zenére figyelne, mely onnan felülről hangzik alá: oly békés, nyugodt, elcsitító a közelléte. Fáj neki minden, ami ezt az ő benső zenéjét megzavarhatná. A félrecsuszott nyakkendő ép úgy bántja, mint az ok-talan sikoltás, a durva tempó, a torz vagy gonosz lélek. Archimedes a halál torkában is rákiáltott a római katonára, hogy ne zavarja köreit, mert azok a körök lelke legdrágább javait, élete legfőbb igazságait foglalták magukban. Kenessey is riadtan kiáltana reá arra az emberre, aki elég barbár volna megzavarni a lelkében élő örök formákat, amelyeken egész belső világa csüng.

Még a saját műveinek is elsőrangú élvezője és magyarázója. Ez a titka annak, hogy ő ma egyik leg-művészibb felolvasónk.

Alkotásainak az adja meg az igazi fűszert, ha ő adja elő. Egy amateur-fotográfus azzal tépelődött, hogy nem tud ő a Lenbach szemével nézni, mikor gépét beállítja. Csakhogy a Lenbach szeméhez nem masina, hanem Lenbachi lélek kell. A mi püspökünk művészete talán épen abban áll, hogy az ő előadásának klasszikus formájában Kenessey Béla-féle lélek és tartalom jelenik meg.

K. Z.

Egyháztársadalom.

A Bethánia Egylet budapesti konferenciája.

Érzem, hogy mikor erről akarok beszámolni, nálunk még mindig szükséges meggondolni, hogy sokan nemcsak azt megtudni kívánnák, hogy mit akart és mit ért el eme konferenciával, hanem, hogy egyáltalán mit akar és mit tud felmutatni eredményként a Bethánia? De hát még mennyivel többen nem is kíváncsiak sem erre, sem arra! „A sadduceusok kovásztól őrizkedjétek“. Olyan ajánlja ezt, aki maga is nagyon át volt hatva eme kovász által. Az Úrnak egyenes szavai ezek, senki ne feledje! Hogy ily erősen figyelmezteti eme szavaira az Úrnak minden testvérét, ne csodálják. Hisz oly sokáig főképen az választotta el az Urtól, hogy az evangéliumnak eme szavait mindenkire, csak éppen magára vonatkoznak nem érezte.

De meg vagyok győződve, hogy vannak, kik nemcsak kíváncsiak, de vágyva vágnak mindezekről tudni. — Minden közönyösségünk dacára is nagyon szeret minket az Ur.

Mit akar hát a Bethánia?

Megfelelni ama névnek, melyet már előre homlokára tűzött, mint diadalmi jelvényt. És merte ezt tenni, mert „van egy hatalmas, egy csodás vezére“. És mert csak Egy van.

Bethánia: békének és örömnök hajléka, hol Jézus szívesen időz és ahol csodás dolgokat cselekszik. (Ján. X 1—11; XI. 43—44.). Ma pedig képzelni is alig tudják, hogy békesség és öröm együtt lakjon és hogy mindkettőnek forrása a Jézus jelenléte. A békességet, valljuk be, ép azért nem is ismerik, mert az csak a Jézus által lehet. „Békesség néktek“, mondá mindig, mikor föltámadása után megjelent tanítványainak. „Békességben vagyunk az Istennel, a mi Urunk a Jézus Krisztus által“. „Azért semmi kárhoztatásunk nincs innáig“ (Rom. V. 1; VI. 1.) Mutasson valaki békességet addig, míg el nem vétetett minden teljesen tőle, ami miatt kárhoztatása lehet. Míg Istennel teljesen ki nem békült a Krisztus által, megmosatván annak véreben!

Öröm! Azt nagyon sokfélének ismernek, vagyis sok mindent neveznek örömnök. Amihez vad hajsza, kinzó sovárgás és üres kérkedés tapad, és amit csömör, levertség és sorvadás követ. De olyan örömet, melyre az Ur mondja, hogy „örülni fog a ti szívetek és senki töletek a ti örömötöket el nem veszi“ (Ján. XVI. 22) vagy amely szüntelen való öröm lenne, mint Pál kívánja a filippibelieknek: ilyen örömet hol látunk?

Ott ahol az Urat „meglátják“, azoknál, akik hozzá mennek, akik leomolnak előtte, hogy kitérve karjaikat, kiáltás: „Én Uram és én Istenem“. Teljesen az Uré légy, akkor ő ad neked teljes, szüntelen való örömet. De ehhez szükséges előbb, hogy ép oly teljesen szakíts mindennel és semminek ítélj mindent. Ő érte, hogy ne rejtegesd egyetlen bálványt se. Mert addig ő szívedbe nem megy, nem mehet és a tied nem lehet, míg bármit is szorongatsz még abban. Csak ezt kell egyszer megértened, csak erre eljutnod, hogy ajkad zengje:

„Mindörökre ő enyim,

Én övé, örökre már...“

Ebben benne van béke, öröm, e ketőnek egysége és állandósága. Oh, de mennyire látom, mikor elértem, hogy egyáltalában nem magam tettem ezt. Csak észre vettem, csak elfogadtam, amit ő oly rég és szüntelen nyújtott felém! „Erő van, csodás erő van a Bárány véreben“: csak ennyit fedeztem fel és erre is Ő maga képesített. Egészen Ő adta üdvösségemet.

A Bethániában lakók mind tudták ezt: Simon, aki belpoklos volt, Mária, kinek oly sok bocsáztatott meg, Lázár, kit a halálból hívott vissza Jézus. Ezt kell nekünk is tudnunk. Tékozló fiu, eltévedt bárány, elgurult garas vagyunk mind, távol az atyától, remény-

telenül, sőt tehetetlenül, hogy odajussunk. Ez az első. De aztán jön a második és nagyobb: Tudni, hogy aki keblére fogad, megkeres és visszahoz, az örül, hogy ezt tette, tehát nekünk is örülnünk kell

A Bethánia ilyen szíveteket akar és nyer, mert az Ur is ilyeneket akar és ad neki!

Ezért hangzik a felhívás szüntelen: Térjete, térjete meg, hogy éljete! Ezért a hő ima: Jézus, Dávidnak fia, könyörülj rajtunk!

HIREK.

Olvassuk rendszeresen a Bibliát.

(Heti utmutató a Biblia-olvasáshoz.)

Feltámadatok a Krisztussal.

1909 ÁPRILIS 26. Hétfő. Szolgálat. Ézs. 42: 1—7.

27. Kedd. Áldozat. Ézs. 53.

28. Szerda. Az én reménységem. Ézs. 2: 1—3.

29. Csütörtök. Az én Királyom országglása. Ézs. 11: 1—9.

30. Péntek. Az én dicsőenem. Ézs. 12: 1—6.

MÁJUS 1. Szombat. Örül a pusztaság. Ézs. 35: 1—10.

2. Vasárnap. Mit tanulhatok Ézsaiás könyvéből? Ézs. 6: 1—9. (Fogadástartó óra.)

Mely a'adályokkal és ellenséggel találkozott Ézsaiás? Tettél-e már hasonló tapasztalatokat?

A genfi ut. A Kálvin-Szövetség által a Kálvin-jubileumra kiránduló magyar csoport szervezésére kiküldött bizottságnál eddigelé kb. negyvenen jelentkeztek a genfi utra. A bizottság tudatja a genfi uton résztvenni szándékozók, hogy csak azok számára szerezhethet kedvezményes áru jegyeket Bruck-Királyhidáig, illetve Marcheggig s csak azoknak az elszállásolásáról és ellátásáról gondoskodhatik előre Genfben, akik június hó 1-éig jelentkeznek és addig a körutazási jegy árába legalább 40 koronát beküldenek az elnök címére (B. Pap István ref. theol. igazgató, Budapest IX., Kálvin-tér 7.). A jegy árának még esedékes része legkésőbb június hó 20-ig befizetendő. Az ország határáig szóló féláru jegyekért már benyújtottuk a kérvényt a miniszteriumhoz. A bizottság a Bécs-Innsbruck-Zürich-Genfi utvonalat választotta odafelé. A váltandó körutazási jeggyel legcélszerűbb München felé visszatérni. Akik nem ugyanazon az uton, avagy nem Münchenen át kívánnak visszajönni, azoknak önmaguknak kell az eltérő irányba szóló jegyeiket beszerezniök. A 84 korona 10 fillérért váltható Bécsből Genfbe és vissza Bécsig szóló körutazási jegy 60 napig érvényes, így a visszatérés előtt — külön jeggyel — akár Párisba, akár a Rajna mentére el lehet még menni. Akik pedig Svájc szépségeit óhajtják megismerni, azok 45 frankért (kb. 42 kor. 50 fill.) válthatnak Genfben olyan jegyet, melyért két hétig bármerre és akárhányszor utazhatnak Svájc határán belül. A körutazási jeggyel azután külön ide hazajöhetnek. A vidékről jövők számára június 28-án éjjelre a

budapesti theológián gondoskodunk szállásról. Indulás Budapest keleti pályaudvarról 29-én a reggeli (7 ó. 30 p.) személyvonattal. Az ország nyugati részéről jövők utközben csatlakozhatnak hozzánk, avagy Bécsben. Nehogy a hosszú ut fáradalmi egyeseket nagyon megtörjenek, másfelől, hogy az ut szépségeit láthassuk, csak nappal utazunk. Junius 29-én Bécsben, junius 30-án Innsbruckban, julius 1-én pedig Zürichben töltjük az éjjel. Bizottságunk előre gondoskodik megfelelő szállókról. Bécsből is, Innsbruckból is, Zürichből is a reggeli gyorsvonattal indulunk. Genfben átlag napi 5—8 koronáért tisztességes lakást és teljes ellátást kaphatunk u. n.: „pension“-okban. Még idejében gondoskodunk, hogy a jobb és mérsékeltbb áru pensionokban megfelelő számú helyet lefoglalózzuk. Ez az egyik oka annak, amiért a körutazási jegy árának egy részét előre kérjük.

A népszerű Kálvin-életrajz második kiadása és a Kálvin-képek. A református egyház egyetemes konventjétől a nagy reformátor születése 400 éves fordulójára kiadott Kálvin-életrajz kezd immár nagyobb elterjedést venni. Mikor a konvent elhatározta, hogy ilyen népszerű és rendkívül olcsó kis füzetet bocsát a ref. hívek rendelkezésére, arra számított, hogy a jubileum esztendejében talán nem lesz egy magyar református ember sem, aki azt, azért a néhány fillérért megszerezni ne iparkodjék. Számított különösen a lelkészek, tanítók és értelmes presbyterek lelkes ügybuzgóságára. Mint a jelek mutatják, e részben talán nagyot nem csalódik. A füzet, melyet S. Szabó József irt, alkalmasnak bizonyult a hívek érdeklődésének a fölkeltésére és a nagy reformátor életének s küzdelmeinek az olvasók lelki szeméi elé való állítására. Immár 21 ezer példányban forog népünk kezén, úgy, hogy újabb 20 ezer példány kiadása vált szükségessé. De még ez mind csak kezdetnek vehető, ha meggondoljuk, hogy több százezer református külön háznép él széles ez országban, amelynek asztaláról bizony nem volna szabad hiányozni ennek az olcsó és szép képekkel ékesített füzetnek. A most megjelent második kiadásban igen előnyös változásokat is veszünk észre. A füzet papírja sokkal fehérebb, finomabb és tartósabb, mint előbb volt. Ezen a betűk is tisztábbak és jobban olvashatók. Aztán Béza Tódornak egy igen sikerült, új arcképe van beillesztve ebbe a füzetbe a régebbi képe helyett, amely ezt a nagy embert kissé mogorva színben tüntette fel.

Mindent összevéve, nagyon örülünk a füzet második, megszüpített kiadásának és utólag a legteljesebb mértékben hívjuk fel rá legfőképpen a lelkészek figyelmét. Kövessenek el mindent a híveik között való terjesztése érdekében! Ezzel nem csak azt mozdítjuk elő, hogy magyar népünk megismerje a Kálvin életének főlemelő, a református öntudatot

szilárdító és lelkesedésre buzdító történetét, hanem a tiszta jövedelemből létesíteni szándékolt Káivn jubileumi alap növeléséhez is jelentékenyen hozzájárulnak.

A füzet ára egyenként 20 fillér. Megrendelhető a dunántuli ref. egyházkerület püspöki hivatalában Komáromban.

Ugyancsak itt rendelhető meg, mint a ref. lelkészi hivatalnak megküldött előfizetési felhívásból is olvasható, Kálvinnak ugyancsak az egyetemes ref. konvent által kiadott nagy fali arcképe, mely szintén most jelent meg valóban gyönyörű kivitelben, kisebb és nagyobb alakban. A nagyobbak ára egyenként 40 fillér, a kisebbé 30 fillér. Oly rendkívül jutányos ár ez, melyet csak egy nagy tömegben való előállítás mellett lehet elérni. Ennek a képnek sem szabad hiányozni egyetlen jó ref. ember szobájának faláról sem. A kép Kálvint, mint a szószékben álló prédikátort ábrázolja. A reproductio finom kréta papíron nggyszerűen mutatja a reformátor hü vonásait. A lelkészek, tanítók buzgólkodjanak ennek a terjesztése körül is. Ne legyen egyetlen református iskola-terem, melynek faláról ez a kép hiányozzék!

Agrár Takarékpénztár Részv.-Társ. Maros-Vásárhelyt.

Fiók-intézetek:

Csikszereda, Gyergyószentmiklós, Marosludas, Marosujvár, Nyárádszereda, Parajd, Sepsisztgyörgy, Székelykeresztur, Székelyudvarhely.

Befizetett alaptőke: 1500.000 korona

Takarékbetétek: 8 millió korona.

A takarékoságot a lakosság minden rétegében előmozdítandó, amerikai módon **házi takarékperselyeket** izléses, csinos kivitelben, zárva, kulcsok nélkül **ingyen** bocsátunk feleink rendelkezésére, a melyek által még a legkisebb összegek is könnyű módon megtakaríthatók. Ezen házi takarékperselyeknek azon nagy előnyük van, hogy azokból pénzt a mi közbejöttünk nélkül kivenni nem lehet és így a fél annak a kísértésnek, hogy a megtakarított pénzt esetleg céltlanul elköltse, könnyen ellentállhat.

Ha legalább egy korona a perselyben összegyűl, sziveskedjék intézetünkhöz fáradni, a mikor a megtakarított összeget a perselyből a t. cím jelenlétében kivesszük és a betéti könyvecskéjébe javára írjuk.

A perselyt zárva, kulcsok nélkül visszaadjuk és a pénzgyűjtés újból kezdődik.

Agrár Takarékpénztár r. t.
M. Vásárhely